GAZETA KRAKOWSKA

Nro 48.

Z KRAKOWA DNIA 16 CZERWCA 1816 Roku W NIEDZIELĘ.

Mowy podczas uroczystości zaprowadzenia Władz Sądowych Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu w d. 8 Czerwca r. b. miane, a w przeszłym Nrze Gazety tuteyszey zapowiedziane.

Mowa JW. Hr. Sweertz-Spork, Kommissarza Pełnomocnego N. Cesarza Austryackiego.

Jaśnie Wielmożni i Wielmożni Panowie!

Bezpieczeństwo osób, życia i własności o to iest pierwiastkowy cel związków ludzkich, z których powstały Narody. Władzom to Sądowym i Trybunałom Kryminalnym, Państwa wyższą oświatą słynące, powierzyły straż nad tem Palladium szczęścia i spokoyności publiczney. Kommissya Organizacyyna, kładąc wysoką cenę na Urzędy, które piastować macie, szczyci się świadectwem własnego przekonania, że Szalę sprawiedliwości złożyła w ręce ludzi dla nieskażoney cnoty, dla długoletnich zasług i obszernych wiadomości wyboru tego naygodnieyszych. Twierdzenia mego naylepszą iest rękoymią poczet Mężow, których Imiona zaraz odczytane będą. Przyymuiąc Urzędy tem chlubnieysze, gdy Konstytucya zapewniła wolność i niepodległość zdaniom Sędziego, przyięliście na siebie obowiązek święty (który przysięgą stwierdzicie) iż wyroki wasze z wolą prawa i głosem sumienia zawsze się zgadzać będą. Dopełniaiąc godnie tey powinności, znaydziecie naywiększą nagrodę prac waszych, w wdzięczności Współobywateli, w szacunku powszechnym i w udowolnieniu Nayiaśnieyszych Trzech Dworow, które was pod swoią wzięły opiekę. — Co do mnie, szczęśliwy iestem, ogłaszaiąc wam w Imieniu Wysokiey Kommissyi Organizacyyney, tak piękne przeznaczenie, pełen przekonania, iż ożywieni przykładem i wsparci doświadczeniem waszego szanownego Nestora, który dla zasług w tym zawodzie okazanych iednomyślnie do steru wydziału Sprawiedliwości powołany został, zaufaniu w sobie położonemu zaszczytnie zadosyć uczynicie. (Ta mowa powiedziana była w ięzyku Polskim.)

Mowa JW. Barona Reibnitza, Pełnomocnego Kommissarza N. Króla Pruskiego.

Jaśnie Wielmożni, Wielmożni Panowie!

Po odezwie szanownego Kollegi mego, a to do Mężow, od wielu lat obowiąz-

ki swoie chlubnie pełniących, za niepotrzebną rzecz trzymam, rozprawiać dłużey o tych powinnościach, które przysięgą stwierdzić macie. Pozwolcie atoli, abym, głos zabrawszy, iako dawny prawnik, ięzykiem poniekąd wszystkim znanym, aczkolwiek co do Urzędu obcym, niepodległość powołania Sędziego w krotkości wystawił.

Urząd Sędziowski iest niepodległy; za taki go uznała uroczyście Konstytucya Krakowska. Idzie ona pod tym względem, za przykładem innych Konstytucyy, za przykładem, iaki nam dały oświeceńsze narody, mimo wszelkiey Konstytucyi. Niepodległość ta, nie może się iednak rozciągać do Sędziego osoby, która z strony czynności prywatnych, rownie, iak każdy inny obywatel, ulega uchwałom przyiętym, a z strony czynności urzędowania, dozorowi naywyższey w kraiu Zwierzchności, której znowu taż sama Konstytucya starała się oznaczyć granice nayściśley.

Urząd Sędziowski iest niepodległy, skoro Sędzia ma wolność ogłaszać swoie zdanie w sprawach urzędowania, i nie lęka się żadney odpowiedzialności za to, że odstąpił od zdania drugich; lecz i wtedy nie godzi mu się rzucać na pole dowolności; iest on albowiem niewolnikiem prawa, i znayduie się w niezbędney potrzebie wykonywania wyrokow iego; a im więcey spotykałby w poiedynczych przypadkach sposobności, do pokrycia dobrowolnego występku, cieniem błędu, tem skrzętniey sumienie iego, przed pozorem nawet takiego postępowania, uchylać się powinno.

Urząd Sędziowski iest niepodległy; ale większa niepodległość, niż prawo nadać może, zawisła iedynie od Sędziego; on się na nią zdobydź musi, to iest, na niepodległość swoim namiętnościom.

W celu określenia tey niepodległości, iuż piękna, starożytnych Poezya, rzuciła zasłonę na Boskiey Temidy oczy; — Sędzia nie tylko naganoych namiętności wystrzegać się, ale musi on ieszcze uważać swoy wyrok każdy, iak sprawę własnego uczucia. Powinnością iest Sędziego, aby wstępuiąc na swoie krzesło, zagłuszył w sobie uczucia przyiaźni, miłości, przywiązania, skoroby na niego, iakikolwiek wpływ mieć mogły; powinnością iest iego, tem surowszym okazać się w tem względzie, im mocniey nowe prawodawctwo ułatwia mu obowiązki przyięte; gdy nieżądaiąc od niego tak ciężkich ofiar, iakiemi Brutus i Manlius, swoią miłość ku oyczyznie stwierdzili, pozwala mu się usunąć od Urzędu, skoro się toczy sprawa osob, które dla pokrewieństwa i naybliższych związkow, sercu iego obniętnemi bydź nie mogą. Jak Sędziego żadna łudzić korzyść, żaden blask złota mamić, żadna trwoga przewagi wstrząsać nie może, tak rownież burka nędzarza, lub smutna koley dla strony przegrywaiącey, nigdy uczucia iego rozrzewniać i podchodzić nie powinna. Mimo tego trzeba ieszcze, aby znaiomość prawa, i zgłębienie okoliczności, do sprawy toczącey, należących się, na reszcie samo przekonanie, wydawało wyrok Sędziego. Sędzia winien zawsze pamiętać, iż iemu nie przystoi wyświadczać łaski, i że łaska, iednemu wyświadczona, iest zawsze krzywdą dla drugiego.

Jeżeli te zasady, iak słuszną mam otuchę, są i Waszemi zasadami, Panowię moi! ieżli w tey uroczystey godzinie ślubuiecie sobie samym, tey pierwszey zasa-

dy trzymać się od tey chwili przez cały ciąg życia, wtedy winszuię Wam i kraiowi, w którym piastuiecie Urzędy, ciągłey pomyślności, i prawdziwego szczęścia. Ciemięzyciel zadrży na Wasz widok, a uciemiężony, będzie u was szukał ratunku, który pewnie znaydzie; szacunek zaś waszych współczesnych, i błogosławieństwo wdzięczney potomności, staną się godną, czynow waszych nagrodą.

Mowa JW. Nikorowicza, Prezessa Trybunału Appelacyynego Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, dopełniaiąca uroczystości zaprowadzenia Władz Sądowych Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu przez JJWW. Pełnomocnych Kommissarzy Nayiaśnieyszych trzech Dworow.

Wciągu Kongressu Wiedeńskiego, urządzeniem losow Europy zaiętego, trzy Nayiaśnieysze ościenne Mocarstwa zamierzaiąc poiednanie politycznych stosunkow, z ustaleniem trwałego szczęścia Narodow Traktatem z d. 25 Kwietnia 1815 cząstce tey rodu Polskiego ziemi, starożytną Królow Stolicę z Okręgiem obeymuiącey, oddzielny byt polityczny nadali, i ten zgodną z duchem wolnego kraiu, Konstytucyą obwarowawszy do rozwinięcia iey, Was JJWW. Pełnomocnych Kommissarzow mianować raczyli.

W skutku tych wspaniałomyślnych zamiarow, już pod d. 18 Października 1815 przy uroczystym ogłoszeniu wolności, niepodległości i ścisłey neutralności Miasta Krakowa z iego okręgiem, Senat Rządzący z dwunastu szanownych Członkow, pod przewodnictwem z Cnoty i światła powszechnie szacowanego, i od samych Nayiaśnieyszych Monarchow poważanego Męża, zaprowadzony, iuż pod d. 22 Stycznia r. b. pierwsze posiedzenie Zgromadzenia Reprezentantow odbyte, gdzie kilkokrotnie wymownemi głosami naypodchlebnieysze przyszłości widoki podniesienia Rolnikow, przemysłu, handlu i oświecenia, na zasadach Konstytucyi oparte przedstawione zostały.

Dziś gdy JJWW. Pełnomocni Kommissarze, w dalszym świetnym powołania waszego zawodzie, do rozwinięcia gałęzi Sądownictwa, i zaprowadzeniu Magistratur Sądowych i poiednawczych przystępuiecie, pierwszy rzut oka zwrocić przychodzi, na nayszczytnieyszą Obywatelom tey nowo stworzoney krainy, przez Konstytucyą udzieloną prerogatywę, wolności stanowienia dla siebie praw, iakieby mieyscowości kraiu, i charakterowi Narodowemu za naytrafnicy odpowiadaiące znaleźli.

Jakoż w tym celu, zgromadzenie Reprezentantow na d. 23 Stycznia r. b. Kommissyą do przygotowania Kodexow Cywilnego, Kryminalnego i procedury mianowała, która chlubne tę powierzoną sobie rozpoczęła pracę, i niepłonnie obiecować sobie można, że członki tey Kommissyi, przeszedłszy przy zaszłych politycznych zmianach, wielorakie Prawodawstwa koleie, i w ostatnich latach, w nadzwyczayne zdarzenia bogatych, doświadczenia kilku wiekow nabywszy, w działaniu swoim, prawidła z oyczystych ościennych i innych Ustaw czerpane, do okoliczności czasu, mieysca zewnętrznych stosunków, i szlachetnego charakteru mieszkańców stosować będą, i Dzieło to w

czasie, ile tylko ważność przedmiotu dozwoli przygotowane, Zgromadzeniu Reprezentantow do ścisłego roztrząśnienia i sankcyonowania podadzą.

A gdy same prawa, bez zapewnienia się o ich ścisłym wykonywaniu, a tym końcem dobrego urządzenia Magistratur sądowniczych byłyby bezskuteczne, przeto trzy Nayiaśnieysze Dwory udzieloną Konstytucyą, stopniowane Magistratury sądowe ustanowiwszy, przepisały razem nieodzowne do osiągnienia Urzędu Sędziego warunki, tak iżby Mężowie przy moralnych przymiotach, z odbytey nauki prawa, i nabytey praktyki, do piastowania tego wysokiego stopnia, usposobionemi byli, a przez to przy wolnym wybiorze Sędziow, Zgromadzeniu Reprezentantow Konstytucyą zastrzeżonym zaufanie publiczności zyskać mogli.

Z względu zaś, iż sprawiedliwość, i iey administracya pierwszą każdego Rządu iest sprężyną, od Wyrokow bowiem Sprawiedliwości w Sądownictwie działaiącey, własność, wolność, i bezpieczeństwo Osób pierwsze społeczności ogniwa składaiące, zależą, z względu mowię tego, trzy Nayiaśnieysze Dwory, których Trony na Sprawiedliwości oparte, szczęście ludów sobie poddanych stanowią w tey także Opieką Ich zabeśpieczoney krainie, tęgość administracyi Sprawiedliwości nadaiąc, niepodległość Sądownictwa orzekli, a razem dla usunięcia wszelkich opacznych wniosków względnie takowey niepodległości iako szczególnie do wolnego od wszelkiego zewnętrznego wpływu oświadczenia zdania dażącey, rozroznili tąż Konstytucyą niepodległość Sądownictwa, od wypadkow zgwałcenia przez Sędziego prawo lub popełnionego nadużycia urzędu, i w pierwszym przypadku rozsądnie Sprawy na nowo wyższey Magistraturze, w drugim poddanie Sędziego pod Sąd Naywyższy zastrzegli, tym sposobem, rownie wysoka godność niepodległego Sędziego, iako i ścisłe iego obowiązki wskazali. — Z tego ogólnego ryssu prawodawstwa i sądownictwa Konstytucyą obiętych, iaśnie się wydaie, wysoka przezorność, i Oycowska troskliwość Nayiaśnieyszych Monarchow dla stworzoney przez nich krainy, gdy iey Obywatelom wolność stanowienia praw, i do ich wykonywania wolny wybor Sędziow, zoznaczeniem ich prerogatywy i określeniem obowiązkow zastrzegli.

Na ten raz tylko, Wy sami JJWW. Pełnomocni Kommissarze, z władzy sobie od Nayiaśnieyszych Dworow udzieloney, nominacyą Sędziow i Urzędnikow Sądowych uzupełniliście, wybor wasz w prawdzie z pewnością dopiero w przyszłości, przez czyny od nominowanych Osób położone, oceniony bydź może, z tem wszystkiem poprzednio iuż po troskliwości waszey wścisłym badaniu o przymiotach i zasługach nominowanych nieplonnie obiecować sobie można, iż i naylepszym waszym chęciom, i opiekunczem zamiarom dobroczynnych Monarchow odpowie.

W gronie przez Was nominowanych, na stopniu Prezesa Sądu Appellacyynego postawionym się widząc, pominąć bez wspomnienia nie mogę, iż w nienaydłuższym lat przeciągu, tu na mieyscu bez przerwy, w wysłudze czterech rożnych Rządow zostaiąc, od wszystkich łaskawey dla siebie doznawałem względności, podobnież i dziś przez Was JJWW. Pełnomocni Kommissarze zaszczyconym się znayduię, a to tem więcey, gdy Akt

dzisieyszy, nietylko zaszczytną waszą przytomnością, ale i łaskawie przez was samych dopełniona Installacyą Magistratur sądowych i poiednawczych uświętniacie, co mi naypodchlebnieyszy nadaie tytuł, moim i kolegów moich, oraz wszystkich Urzędnikow imieniem, złożyć na ręce Wasze Nayiaśnieyszym Monarchom hołd naygłębszego uszanowania, z tem nayuroczystszym zaręczeniem, iż naypierwszym prac naszych, i gorliwości będzie staraniem, w kierowaniu wymiaru Sprawiedliwości wybor was skutkiem samym, usprawiedliwionym, Swiatu okazać.

Z Londynu d. 31 Maia.

Ostatnia gazeta dworsksa donosi, że Xże Glucestru i Xże Leopold Sasko-Koburgski wyniesionemi są na feldmarszałkow państwa. W teyże gazecie wyznaczonych iest 100 f. astz. nagrody donosicielowi sprawcow ostatnich zaburzeń w hrabstawch Norfolk, Suffolk, Nuntington i Kambridge z powodu drogości chleba i braku roboty.

Ministeryalna wieczorna gazeta the Sun zawiera co następuie: " Donieniono nam pod powagą, którey zupełnie zawierzamy, że w Anglii nastąpi w krótce drugie zaślubienie w Domu Królewskim. Xże Glucestru, który wyniesiony został na feldmarszałka państwa, zaślubi się, iak zapewniaią, z swoią Kuzyną Królewną Marya. ".

W wsystkich sklepach sprzedaiących modne towary znayduią się teraz stroiki dla Dam Kokurgskiemi zwane; kapelusze i powozy Kendalskie ustały iak tylko Xże Koburgski nie przyiął tego tytułu. Xże ten zawsze ieszcze iest w naywiększem uszanowaniu u ludu Angielskiego, który się iego widokiem nasycić nie może.

Xiężna Wallii (małżonka Xcia Rejenta) mięszkała w czasie swoiego pobytu w Tunis w pałcu Beja, który sam iey go ofiarował i wyniosł się na wieś. Przybyła ona do Tunis na feluce Sycyliyskiey, którą na 6 miesęcy naięła, i udaie się ztamtąd do Stambułu. W towarzystwie iey znayduie się tylko iedna Niemiecka Dama. Angielskie Damy Capbell, Lidsay i Forbes odesłała do Anglii.

Jen. Maitland, mianowany naywyższym kommissarzem W. Brytanii do urządzenia wysp Jońskich, przytęty tam został z naywiększemi uroczystościami.

Tego rocznie wydatki rządu przechodzą przeszło 17 mill f. szt. zwyczayne dochody.

Królewiczowie Xiążęta Kentu i Sussexu przyiętemi zostali za członkow kompanii rybołostwa. Wykonali prysięgę, poczem nastąpił wspaniały obiad i koncert.

Prezydent ziednoczonych Stanow Ameryki, P. Madison, wydał odezwę, w którey donosi, iż prawo Cherokesow do pewnego powiatu północney Ameryki zakupione zostało za 5000 dolarow.

Piechotnik Wilson, który od Kambridgi uyść miał w 24 godzinach 100 mil Angielskich, przegrał zakład.

Płaca Amerykańskich posłow w Londynie i Peterzburgu powiększona została od 9000 do 12,000 Dol. rocznie.

Podług pism tuteyszych Caulincourt, Xże Wincencvi, aresztowany w Paryżu d. 21 Maia w domu swoiey bratowey i w więzieniu Opactwie osadzony został. Nie potwierdza się pogłoska iakoby Lafayette był uwięziony; ale uwięziono w Paryżu Kapitana od inżynierow, który należał do spisku, maiącego za cel opanowanie

niespodziewanie zamku Vincennes, gdzie iak wiadomo znayduie się znaczny zapas broni. Margrabia Villeneuve, prefekt departamentu Szery, odesłał 13 osob na więzienie do Zamkow, pomiędzy któremi znayduie się Jen. Devaux.

Lord Clancarty mianowany iest nadzwyczaynym naszem posłem przy Król. Niderlandskim.

Ajenci gospody Loyds w Marsylii donoszą pod d. 18 Maia co następuie: "Na początku bieżącego miesiąca wybuchnął w Tunis wielki rokosz. Rokoszanie zabili Beja i ofiarowali koronę iego bratu, ale iey nie przyiął, obawiaiąc się zdrady. Rokoszanie opanowali podstępem twierdzę, zagwoździli działa, wzięli 5 korsarskich okrętow maiących po 10 do 20 dział, i odpłynęli z znaczną zdobyczą i wielu znakomitemi mieszkańcami niewiadomo dotąd, domyślaią się iednak, że do Stambułu.

Kongress Amerykański uchwalił powiększenie siły morskiey tego kraiu 9 liniiowemi okrętami o 74 działach, 12 fregatami o 44 działach i 3 batteryami parowemi, i na to wyznaczył rocznie 1. mill. dol.

Mowią, iż Xże Orleann uda się do Paryża dla znaydowania się na zaślubieniu swey siostrzenicy Xiężny Berry.

Przeciw P. Cannig, który przyiął prezydencyą Indyyskiey kontroli, powstaią teraz mocne opozycyyne pisma, i wyrzucaią mu, iż przeciw uroczystemu swoiemu oświadczeniu, że z Lordem Castlereagh i pod nim żadnego urzędu w Ministerium nie przyymie, a teraz podiął się nawet niższego urzędu.

Podczas wczorayszych wyścigow konnych w Eysom niedaleko Londynu 3 letni źrebiec Xcia Jorku wygrał zakład. Założono się 9 przeciw 1 na tego konia. Lord Cavendish przegrał w zakładach 20,000 gwineow, a tak zwani znawcy koni wielkie ponieśli straty podczas wczorayszych wyścigow.

Pod brzegi Afrykańskie odpłynie ieszcze wkrótce z Tamizy statek Pielgrzym, na którym między innemi płynie 9 sierżantow i 6 kapralow z gwardyi, którzy zaciągnęli się do podroży odkrycia. Każdy sierżant dostanie 1000, a kapral 500 bankowych talarow, w przypadku śmierci którego odbierze te pieniądze iego familia.

Lord Castlereagh zasiędzie iak mowią, na przyszłych posiedzeniach w wyższey izbie, a P. Cannig kierować będzie stroną ministrowską w niższey izbie. — Angliey żalą się, mowi iedno z pism tuteyszych, że Lorda Castlereagh w parlamencie nie rozumieią. Lecz to niesłuszny zarzut, bo żadnego Ministra za granicą nad niego łepiey nie zrozumiano, i on był ze wszystkich naywymownieyszym.

W Ameryce tak handel ustał iak w Anglii i bardzo wiele zachodzi bankructw.

Kanclerz oświadczył, iż każdy publiczny urzędnik, który podczas teraźnieyszych zaburzeń nie dopełni należycie swoiego obowiązku zostanie od urzędu oddalony.

Pisma tuteysze mowią, iż rokoszanie pod Grenoblem dla dostania pieniędzy udali się do Xiężny St. Leu, Ludwikowy Bonapartowey; lecz ta doniosła o wszystkiem Ministrowi policyi w Paryżu, którego zna oddawna. Inne tuteysze pisma twierdzą, iż w Paryżu nie odkryto właściwego spisku, ale przez poymanie nie-

kt'rych oso y dowiedziano się o wielu rzeczach.

Zbrodniarze, których w Madrycie potracono, mieli z wychodniami Hiszpańskiemi, których teraz z tamtąd wydaią, aż do Paryża porozumienie.

Lo d. Stanhope wniosł d. 24 b. m. w wyższey izbie adress do Xcia Rejenta, ażeby pewney liczbie uczonych Angielskich z przydaniem HH. Aberdeen i Rose polecił ułożenie na zasadzie natury miar i wag, ponieważ Meter Francuzki nie odpowiada zupełnie swoiemu oznaczeniu. Wniosek ten przyięty został.

W niższey izbie pytanie względem nowego cła na nasienie obcey rzepy i wełny, zostało do przyszłych posiedzeń parlamentu odłożone. P. Tierney mowił przeciw nowemu bilowi względem uregulowania listy cywilney. Szlachetny Lord w niebieskiey wstążce (mowił) daie przez ten bil poznać iak przedziwnie umie wszystko urządzać. Postanowił nowego jeneralnego rewizora listy cywilney, nowy urządek korony z 1500 f. szt. Coż ten ważny mąż czynić będzie? czyliż każdy wydział nie ma iuż swoiego rewizora, a ieżeli ci pełnią swoie obowiązki, na coż nadrewizya? Powiedzą może, iż ta iest potrzebną; lecz ia odpowiadam, iż ta należy do izby niższey, a nie do osoby należącey od Ministrow. Iestem gotow zezwolić na wypłatę zaległości listy cywilney, byle korona zdała sprawę z zdobyczowych pieniędzy, i wnoszę o to zdanie.

Lord Castlereagh odpowiedział, iż gdyby parlament przyiął ten wniosek, ubliżyłby prawu korony. Rozrządzenie zdobyczowemi pieniądzmi iest prawem korony, a zatem nie należy do parlamentu. Wiele zagranicznych Mocarstw, iak a p. Dania, Ameryka, Turcya, &c. rozszcza ieszcza pretensye do zdobyczowych pieniędzy, a zatem nie mogą bydź rozrządzonemi, poki te rozszczenia załatwionemi nie zostaną. Zresztą zawsze parlament bywa uwiadomiony o użyciu tych pieniędzy, i na tem powinien przestać, zwłaszcza, iż Ministrowie są odpowiedzialnemi. — Wniosek P. Tierney został 230 przeciw 116 głosom odrzucony.

Kanclerz skarbowy złożył izbie niższey d. 27 b. m. budżet roku 1816. Wydatki roku tego są następuiące: Na woysko 9,665,666 f. szt. (nato płaci Francya 1,234,596 f. szt. W roku przeszłym kosztowało woysko blisko 14 mil.); na nadzwyczayne woyskowe wydatki 2,133,000 f. szt. (w roku przeszłym wraz z posiłkowemi pieniądzmi wynosiły 25 mill.); na siłę morską 9,434,440 f. szt. (w roku przeszłym 18 1/2 mill.); na artyleryą 1,696,185 f. szt. (w przeszłym roku 4 1/2 mill.); na rozmaite wydatki 2 1/2 mill. na zaległości 5 284,766 f. szt. Ogołem (wraz z drobnemi wydatkami) 30,424,000 f. szt. z których po odtrąceniu przypadaiącey na Irlandyą części, wypada na Anglią 27,279,000 f. szt. Sposoby i drogi do zaspokoienia tych wydatkow są następuiące: Podatek od słodu 3,000,000; naddanek z obrachowanego długu 3,000,000; woyskowa opłata i czopowe 3,5000,000; zaliczenia banku w biletach 6,000,000; Loterya 200,000; naddatek z uchwalonych w roku 1815 summ 5,663,755; zaliczenie bankowi 3,000,000; nie żądana dywidenda 301,316; niużyta summa w biletach skarbowych 140,000; bilety skarbowe 2,500,000. Ogółem 27,305,071 f. szt.

Z Paryża d. 28 *Maia.*

Didier został d. 23 b. m. władzom

Francuzkiem w Chaparillat oddany. Przez krotki czasu swoiego pobytu na czele rokoszu, przybrał on tytuł jeneralnego intendenta woyska niepodległo. Nieiaki Couchon, który pisać i czytać nieumie, przybrał nazwisko Marszałka Grouchy, a nauczyciel wieyski de la Mure nazwisko Hr. Bertranda. Rzeczeni rokoszanie ubrali także iednego chłopa w bogate suknie, przyozdobili orderami i zbliżali się do niego z wielkim uszanowaniem. Wystawiał on zapewne Bonapartego.

D. 25 przywiozł tu wyprawiony przez Xcia Havre nadzwyczayny goniec wiadomość, że Xżna Berry d. 21 b. m. przybyła szczęśliwie do Marssylii. Odbędzie tam do 1go Czerwca kwarantannę, d. 3 uda się w drogę, a 15 przybędzie do Fontainebleau, zkąd do Paryża wiedzie. Goniec, który miał szczęście widzieć tę Xiężnę, powiada, iż rownie iest młodą iak poważną, a rysy iey twarzy okazuią dobroć i uprzeymość. Mowią, iż d. 14 Czerwca uda się Król do Fontainebleau, zabawi tam przez 15, a d. 16 z Xiężną Berry powroci do Paryża. D. 17 nastąpi ślub w kościele Panny Maryi.

Przed sąd przysięgłych wytoczy się w krotce sprawa kobiety, która proszona była od iednego mężczyzny, aby go zabiła, iakoż uczyniła to za pewną kwotę pieniędzy, Sprawa ta wprawi w kłopot sędziow, gdyż w ustawach naszych nie ma przepisaney kary na takowy występek. Jedno z pism tuteyszych proponuie wziąść tę rzecz tragicznie, i wystawić na widowisko pod tytułem: "Zaboyczena przez grzeczność.,, Tenże sąd sądzić w krotce będzie 21 osób obwinionych o ostatni spisek.

Fregata Galatea pod sprawą Kapitana liniiowego okrętu Hr. Moncabrié powiozła d. 9 Maia naszego posła przy Porcie Ottomańskiey, Margr. de Rivier z Bastia do Stambułu. Potem krążyć będzie w wodach Lewandskich, gdzie krążą iuż od poł roku brygi Zefir i Fanny.

Mowią, iż na mieyscu P. Stuarta mianowany iest Angielskim postem w Paryżu Lord Withworth.

D. 24 b. m. Monsieur, brat Królewski, szedł przez przedmieście S. Antoniego. Nie wyszedł kwadrans, a wszystkie okna przyozdobione zostały białemi chorągwiami i wykrzykiwano: Niech żyie Monsieur! Xże rzekł do niektórych osób wołaycie raczey: Niech żyie Król! ten wyraz mi iest przyiemnieyszy. Pomiędzy stoiącemi w pobliskości ludzmi znaydował się ieden, który uporczywie zatrzymał na głowie kapelusz i o mało od innych znieważenym nie został. "Daycie pokoy, daycie pokoy, (rzekł Xże) może to nie Francuz.,,

Dowodzący Rossyyskim we Francyi woyskiem Jen. Hr. Woronzow przybył do Paryża.

Dotychczasowy prezydent w St. Cloud oddalony został.

Jedno zpism naszych mowi, iż Hr. Blacas wniydzie znowo wkrótce do ministerium.

W Vincennes artylerzyści gwardyi Królewskiey postawili z własney ochoty w każdey kwaterze swych koszar popiersie Królewskie, przyozdobione wieńcami i napisem. Każdy żołnierz wchodzący do kwatery powinien to popiersie pozdrowić wykrzyknieniem: Niech żyie Król!

Pomiędzy straconemi w Grenoblu rokoszanami znaydował się 18to letni młodzieniec, który na kilka dni pierwey odziedziczył 500,000 fr. maiątku.

DODATEK
DO Nro 48.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 16. CZERWCA 1816 Roku W NIEDZIELĘ.

Dnia 10 Czerwca uważane było w tuteyszem Obserwatorium całkowite zaćmienie Xiężyca. Zaczęło się to po północy o godz. o 47 min. 26 sekundach i trwało do 2 godz. 10 min. 26 sek. w którey chwili Xiężyc zupełnie się zanurzył w cieniu ziemskim.

Po przerwie 59 minut 20 sekud zaczął się znowu wydobywać Xiężyc z tego cienia, to iest o 3 godz 9 min. 46 sek. lecz gdy w czterdzieści minut potem zeszło słońce, a Xiężyc we 37 minut podszedł pod poziem; nie mogły bydź uważane chwile wydobywania się plam Xiężycowych i koniec całkowitego zaćmienia.

Z rachunku i rozwiązania graficznego, który był kilku dniami w przod wystawiony na widok publiczny, okazało się, że całe zaćmienie trwało półtrzeciey godziny i że Xiężyc przeszło 14 calow był w cieniu zanurzonym. — Liczne zgromadzenie dystyngwowanych Gości zaszczyciło swą przytomnością Obserwacyą nadzwyczaynego tego zaćmienia.

Z Peterzburga d. 6 Maia | d. h.

Podług Gazety Senackiey, w naywyższych Ukazach Jego Cesarskiey Mości danych Rządzącemu Senatowi z własnoręcznym Cesarza podpisem, wyrażono:

Dnia 31 Marca. " W piątym punkcie prawideł wydanych względem działania nowey taryffy postanowiono: Cło naznaczaiące się od liczby, miary i wagi towarow liczone będzie w monecie Rossyyskiey srebrney, a pobierane w bankowych assygnatach państwa, podług stałego kursu, który ogłaszany będzie na końcu każdego roku, dla pobierania opłaty celney przez cały bieg roku następnego. Stosownie do tego rozkazuiemy: Odtąd w biegu całego roku 1816 do dnia 1 Stycznia 1817 przy pobieraniu cła od wchodzących i wychodzących towarow liczyć rubel srebrny za cztery ruble assygnatami państwa.

Teyże daty. Ze względu na niedogodności z doświadczenia poznane, z przyczyny ustanowionych tamożni na lądowey granicy w Połądze i Jurborgu, uznaliśmy

---

Przy zaczenaiącey się prenumeracie na Gazetę Krakowską od 1go Lipca r. b. upraszu Redakcya, aby życzący ią trzymać raczyli się wcześnie zgłaszać.

za dobre ustanowić tamożnie w miastach Kownie i Brześciu Litewskim, rozdzielaiąc będący teraz wydział celny Połągski na dwa wydziały, Kowieński i Brzeski, iżby mieyscowa zwierzchność na mnieyszey przestrzeni więcey miała łatwości w niedopuszczaniu taiemnego w prowadzenia. W Połądze zaś i Jurborgu zostawić same tylko zastawy, dla wyprowadzania Rossyyskich płodow i w prowadzania towarow cudzoziemskich, podług wydaney teraz taryffy, przez wszystkie tamożnie i zastawy wprowadzać dozwolonych. Granice wydziałow Kowieńskiego i Brzeskiego oznaczyć, stosuiąc się do prawidła, iżby handel spławny z Gdańskiem został w samym wydziale Brzeskim, a handel spławny Niemnem z Królewcem i Memlem, w samym wydziale Kowieńskim. Wykonanie ninieyszego ukazu rozkazuiemy polecić Ministrowi skarbu.,,

Dnia 24 Kwietnia. Dla rychleyszego opatrzenia urzędnikow dyplomatami i patentami na udzielone im ordery i stopnie, uznaliśmy za dobre postanowić następuiące prawidła:

O Dyplomatach.

1. Do własnorecznego podpisu Naszego należeć będą odtad dyplomata na ordery: Swiętego Apostoła Jędrzeia, pierwszym zwanego, Swiętego Alexandra Newskiego, Swiętego Wielkiego Męczennika i Zwycięzcy, Jerzego 1szey i 2giey klassy, Swiętego Rownoapostolskiego Xcia Włodzimierza 1szey i 2giey klassy, oraz Swiętey Anny 1szey klassy.

2. Na dalsze zatem ordery i szpady za waleczność, dawane będą ukazy za Naszym podpisem do Kapituły orderow Rossyyskich, a przez nią wydawać się już będą drukowane dyplomata, podług załączonego wzoru.

3. Stosownie do tego Ministrowie maią przygotować i Nam przedstawić ogólne ukazy do Kapituły o Urzędnikach, ktorzy zostali już udarowani orderami, ale nieotrzymali ieszcze dyplomatow.

O Patentach.

1. Do własnoręcznego podpisu Naszego należeć będą odtąd patenta woyskowe dla Jenerałow i Sztabs Officerow gwardyi, i z cywilnych urzędnikow dla czterech pierwszych klass. Kontrassygnować zaś będą dla woyskowych lądowych, Naczelnik naszego Sztabu, dla morskich, Minister morski, a dla cywilnych Minister sprawiedliwości.

2. W gwardyi na rangi Ober-Officerskie, a w woysku na rangi Sztabs-Officerow, podpisywać maią Naczelnik naszego sztabu, Jenerał dyżurny i Wice-Dyrektor departamentu inspektorskiego.

3. Dla woyskowych morskich podpisywać maią patenta na rangi Sztabs-Officerow flotnych, Członki kollegium admiralicyynego.

4. Dla cywilnych wydane będą patenta przez rządzący Senat, podług wzoru załączonego, na rangi 5, 6, 7 i 8 klassy, z podpisem sześciu Senatorow. Wszystkie te patenta zaświadczać ma Mistrz-Heroldyi.

5. Co do patentow Ober-Officerskich, w woysku lądowem, morskiem i cywilney służby, wydawanie ich zostaie nadal tak, iak iest urządzone teraz. (Następuią wzory dyplomatow i patentow.)

Z Leodyum d. 29 Maia.

Dzisieyszy *Merkure-Surveillant* umieścił co następuie: " Sąd poprawczey policyi w Leodyum wydał dziś wyrok względem zaniesionego przeciw wydawcy

tego pisma oskarżenia o potwarz w imieniu N. Cesarza Rossyyskiego, N. Króla Pruskiego i N. Króla Francuzkiego. Artykuł o świętem przymierzu uznał bydź potwarzą przeciw Cesarzowi Rossyyskiemu i Królowi Pruskiemu; ale artykułu: " Uwagi polityczne „ nie osądził bydź potwarzą, i za pierwszy artykuł skazał wydawcę na miesięczne więzienie i zapłacenie kary 100 franków. Sprawa ta z odwołania się odesłaną została do naywyższego tuteyszego sądu..„

Z Frankfortu d. 2 Czerwca.

Przyszły iuż także do skutku układy względem przyszłych posiadłości W. Xcia Hessen-Darmstadtskiego. Na mocy zawartey tu umowy, zasadzoney na traktacie Wiedeńskim pod d. 10 Czerwca, odstępuie ten W. Xże Prussom Xięstwo Westfalskie, a Bawaryi i Elektorowi Heskiemu niektóre powiaty; za to bierze na lewym brzegu Renu kray maiący 140,000 mieszkańcow.

Otworzenie seymu ligi Niemieckiey nastąpić pewnie ma ieszcze przed końcem Czerwca; gdyż nayznakomitsi posłowie nalegaią o to. Wirtemberg ieszcze formalnie nie przystąpił do ligi.

Kommissya 13tu członkow nie ułożyła ieszcze konstytucyi dla miasta naszego.

Z Bruxelli d. 26 Maia.

Hr. Laly-Tolendal, par Francuzki i Minister stanu, przeiechał przez miasto nasze do Hagi.

Była akademiia umieiętności i pięknych kunsztow iest tu teraz przywrocona.

Pruski oboz ćwiczeń pod Commercy wynosi 20,000 ludzi.

Pomiędzy Jenerałami, którzy opuścili Francyą, znayduie się tu także Jen. Gerard, dawniey naczelnik sztabu Marszałka Bernadotte, teraźnieyszego następcy tronu Szwedzkiego. Z resztą nigdy w naszem mieście nie było tak wiele wyszłych z Francyi ienerałow i officerow rożnego stopnia iak teraz.

— D. 30 —

Woyska Duńskie stoiace w okolicach Lill i Douay obchodziły d. 24 b. m. urodziny Naczelnego Wodza swoiego, Xcia Fryderyka Heskiego, wystrzałami z dział i ręczney broni. Lubo dowodcy w powyższych twierdzach uwiadomili mieszkańcow o powodach tego strzelania, źlechętni rozgłosili iednak, iż zprzymierzone woyska pomiędzy soba się pobiły. Jeden z głowych rozgłosicieli tey niezgrabney wieści, członek byłego rewolucyynego wydziału został aresztowany. Xże Wellington znaydował się w głowney kwaterze Xcia Heskiego podczas obchodu iego urodzin.

Fouché chce, iak mowią, swoie pamiętniki wydać w kształcie listow do Xcia Wellingtona.

Pisma tuteysze zawieraią pogłoskę, iakoby Xże Rejent Angielski rozkazał uwolnić uwięzionego w Hildesheim Jen. Ameil.

W Maubeuge spalił się d. 18 szpital woyskowy. — Zawiązało się tu teraz towarzystwo, które corocznie obchodzić będzie dzień 18 Czerwca załobnem nabożeństwem na polu zwycięzkiem pod Waterloo za poległych bohaterską śmiercią woiownikow.

DONIESIENIA.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż dnia ośmnastego Czerwca r. b. o godzinie 9 z rana w Krakowie przy ulicy Brackiey w domu pod L. 244 sprzedawane będą przez publiczną licytacyą rożne meble, jako to: mahoniowe stoliki, biora, sekretarz, kanapy, krzesełka, fortepiano, lustra, obrazy, i t. d. za gotową zapłatę; chęć kupna maiący w mieyscu i terminie wyżey oznaczonym znaydować się raczą. Dan w Krakowie d. 10go Czerwca 1816 r.

Chwaſtkiecz, Kom.

Dnia 7go Lipca r. b. o godzinie 3ciey po południu we Dworze Dobr Włodowice w Powiecie Lelowskim Departamencie Krakowskim w Gminie tegoż imienia leżących, IW. Woyciecha Hrabi Męcińskiego tu w Krakowie w Rynku pod L. 17 mieszkaiącego dziedzicznych, na rzecz JW. Zuzanny Hrabianki Męcińskiey w Krakowie także przy ulicy Floryańskiey mieszkaiącey, dochod z Miasteczka Włodowic z przyległościami i z gruntow do niego należących przeszło 272 Morgi rozległych, na których wysiano żyta korcy 100, pszenicy korcy 6 garcy 8, owsa korcy 83 ięczmienia korcy 42, grochu korcy 9, tatarki korcy 33, ziemniakow wysadzono korcy 21, tudzież z czynszow, danin, pańszczyzny i z mieszkania na Folwarku oraz ze składu na zboże potrzebnego w roczną arędowną Possessyą przez publiczną licytacyą wypuszczony zostanie; każdy takowy dochod licytować chcący w terminie i mieyscu oznaczonym opatrzony w Vadium 1000 Zło. Pol. przed licytacyą złożyć się maiącym stawić się zechce, gdzie przed rozpoczęciem licytacyi o innych teyże warunkach uwiadomionym zostanie.

Dan w Krakowie dnia 14 Czerwca 1816.

Jan Kanty Kowalski K. T. C. P. I. D. K.

W Departamencie Siedleckim, Powiecie Zelechowskim, mieście Zelechowie będzie się odbywać licytacya w przytomności Notaryusza Powiatu tegoż, na kupno, na dziedzictwo folwarku Maydanu, teraz chuta Zelechowska zwanego na rzecz małoletnich sukcessorow ś. p. Jozefa Girtlera, o ćwierć mili od miasta powiatowego odległego, morgow miary Chełmińskiey sto czterdzieści i pięć rozległości maiącego, w połowie gruntu ornego, a w drugiey lasu do budowli zdatnego, z wszelkiemi zabudowaniami nowemi, iako to: budynkiem mieszkalnym, staynią, stodołą, maydanem &c. W dniu 20tym Lipca roku 1816.

Dobra Jaronowice w Powiecie Jędrzeiowskim Dopartamencie Krakowskim leżące Wgo. Jozefa Jordana dziedziczne są do sprzedania. — Zyczący sobie nabyć takowe, o stanie dóbr tych, cenie szacunkowey i innych kupna warunkach może się dowiedzieć u Wgo. Notaryusza Floryana Choynackiego w Krakowie.

W Sukiennicach w Głównym Rynku Miasta Krakowa sprzedarz przez publiczną licytacyą odbędzie się sukien męskich, białogłowskich, komod, obrazow, zwierciadeł, żelaziwa rożnego nowego, naczyń slusarskich, pierścionkow, korali, ubioru Zydowskiego, chustek i innych rzeczy za gotową zapłatę; życzących nabycia sobie na mieyscu oznaczonem dnia 18 Czerwca b. r. o godzinie 9 ranney zaprasza, W Krakowie d. 12 Czerwca 1816.

Skorczyński Komor. Krak.

Niżey podpisany do publiczney podaie wiadomości, iż w skutek Rezolucyi Wys. Tryb. Cyw. I. Iost. Dep. Krak. pod d. 13 Marca r. b. 1816 do L. 331 zapadłey, Kamienica zdawna Hetmańska zwana, pożniey zaś Pawła Schöna Krydaryusza dziedziczna, w Rynku Miasta Krakowa pod Nr. 237 stoiąca, przechod w ulicę Bracką maiąca, Aktem urzędowym Detaxacyi w dniu 13 Września r. z. 1815 uskutecznionym od biegłych w sztuce złp. 26,013 gr. 20 oszacowana, przez Licytacyą publiczną w Kancelaryi podpisanego przy ulicy Floryańskiey na pierwszem piętrze pod Nr. 536 d. 1 Lipca r. b. 1816 o godzinie 9 z rana, zaczynaiąc od summy szacunkowey powyżey ustanowioney, ostatecznie i stanowczo sprzedawana będzie. Wszyscy zatem chęć nabycia maiący, opatrzywszy się w wadium 10tey części powyższego szacunku wyrownywaiące, czyli kwotę złp. 2601 gr. 11 w monecie srebrney Courant, w dniu miesiącu i mieyscu oznaczonych stawić się zechcą. Warunki sprzedarzy kamienicy rzeczoney każdego czasu w Kancelaryi podpisanego przeyźrec można. — Dan w Krakowie d. 18 Maia 1816.

Antoni Szałowicz, N. p. D. K.

W wsi Łętkowicach powiecie Miechowskim Departamencie Krakowskim przedawane będzie stado owiec do 400 sztuk z pierwiastkow Angielskich, przypłodki są z baranów Hiszpańskich Merynessow, a to za cenę dobrowolnie umowić się mianą. Termin tey sprzedarzy od d. 14 do d. 18 miesiąca Czerwca r. b. 1816 kontynuować się będzie.